

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1326/2019
27.01.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић и Гордане Комненић, чланова већа, у правној ствари тужиоца Компанија „Дунав осигурање“ АД Београд, ГФ Крушевац, чији је пуномоћник Дејан Марковић, адвокат из ..., против тужених АА и ББ, обојице из ..., чији је пуномоћник Милутин Костић, адвокат из ..., ради регреса по тужби и ради утврђења по противтужби туженог АА, одлучујући о ревизији тужених изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 715/18 од 19.09.2018. године, у седници одржаној 27.01.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 715/18 од 19.09.2018. године у преиначујућем делу става другог изреке у односу на туженог АА, тако што се одбија жалба тужиоца и **ПОТВРЂУЈЕ СЕ** пресуда Основног суда у Крушевцу П 5/17 од 10.11.2017. године у ставу првом и четвртом изреке у односу на туженог АА.

У осталом делу, ревизија туженог ББ се одбија.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крушевцу П 5/17 од 10.11.2017. године, ставом првим изреке одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезу тужени да тужиоцу на име регреса солидарно плате укупно 3.744.018,00 динара са каматом на појединачне износе ближе одређено у овом ставу изреке. Ставом другим и трећим изреке одбијен је противтужбени захтев којим је тужени АА тражио да се утврди према тужиоцу да су ништава и не производе никакво правно дејство вансудска поравнања Р 1/05 од 02.02.2005. године и Р 41/05 од 22.08.2005. године, те да се обавезе тужилац противтужени да трпи ове последице и да се обавезе да туженом на име стицања без основа због ништавости наведених вансудских поравнања исплати новчане износе означене у овим поравнањима од укупно 256.051,00 динара са законском затезном каматом почев од 28.02.2005. године па до коначне исплате. Ставом четвртим изреке одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 715/18 од 19.09.2018. године, ставом првим изреке одбијена је жалба туженог противтужиоца АА и потврђена

првостепена пресуда у ставовима другом и трећем изреке. Ставом другим изреке преиначена је првостепена пресуда у ставу првом и четвртм изреке, тако што је усвојен тужбени захтев и обавезани тужени да тужиоцу на име регреса солидарно исплате укупно 3.744.018,00 динара са каматом на појединачне износе ближе одређено у овом ставу изреке, као и да тужиоцу солидарно накнаде трошкове поступка од 232.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени су изјавили ревизију побијајући је у ставу другом изреке, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“ бр. 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), па је нашао да је ревизија туженог АА основана, а ревизија туженог ББ неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности а у поступку пред другостепеним судом нема пропуста у примени одредаба ЗПП.

Према чињеничном стању на коме је заснована побијана одлука, 01.08.2004. године догодила се саобраћајна незгода у месту ... у којој су учествовали ВВ и ББ, који је возио возило у власништву АА. Том приликом оштећени ВВ задобио је тешке телесне повреде опасне по живот, а због наведеног догађаја тужени ББ пресудом Општинског суда у Брусу К 152/04 оглашен је кривим због кривичног дела тешко дело против безбедности јавног саобраћаја из члана 201. став 3. у вези члана 195. став 3. КЗ РС. Тужени ББ критичном приликом био је у алкохолисаном стању и алкохемија је износила 0,97 промила алкохола у крви. Утврђено је да је тужилац оштећеном и његовим родитељима по основу осигурања од аутоодговорности исплатио укупно 1.360.725,00 динара, да је правноснажном пресудом Трговинског суда у Краљеву П 274/06 од 05.09.2006. године овде тужилац је обавезан да Републичком заводу за здравствено осигурање, Филијала за Расински округ Крушевац на име исплаћених трошкова лечења оштећеног ВВ исплати 915.904,97 динара са законском затезном каматом од 07.04.2006. године и трошковима спора (укупно 1.077.593,00 динара), који износ је тужилац исплатио, као и да је са оштећеним закључио поравнање у предмету Општинског суда у Крушевцу П 2614/05 по коме је тужилац обавезан да оштећеном на име ренте исплаћује месечно од 14.000,00 динара, а наведени износ је накнадно повећан на 15.400,00 динара. Утврђено је да је тужени ББ возачки испит положио 28.07.2004. године и у време када се десила предметна саобраћајна незгода није му била издата возачка дозвола. Тужени АА је тужиоцу по вансудским поравнањима Р 1/05 од 02.02.2005. године и Р 41/05 од 22.08.2005. године, на име регреса исплатио укупно 256.051,00 динара, а након закључења оспорених поравнања и исплате износа на која су закључена поравнања тужени су се обраћали адвокату ради консултације у погледу могућности да се ослободе од обавезе да исплате преостали део накнаде штете.

Оценом налаза и мишљења вештака судске медицине, утврђено је да је оштећени ВВ у предметној саобраћајној незгоди задобио тешке телесне повреде опасне по живот и да је био у коми 28 дана, да је дејство примарног и секундарног страха, трајање и интензитет код оштећеног оставио трајне психичке измене, да је трпео

болове, утврђено је трајање и интензитет физичких болова, те да је код оштећеног због задобијених повреда дошло до умањења животне активности у високом обиму од 65%, а као последица предметне саобраћајне незгоде дошло је до наружења у средњем обиму, с обзиром да му се на телу налазе видљиви ожиљци, а и душевно пати због немогућности нормалног функционисања и обављања уобичајених радњи.

Оценом налаза и мишљења вештака неуропсихијатра и налаза и мишљења вештака психијатра, која је сагласна са налазом и мишљењем вештака неуропсихијатра, утврђено је да је критичном приликом алкохолемија измерена из узорка крви која је туженом ББ узета у 3,50 часова (50 минута након удеса) износила 0,97 промила, да је у време саобраћајног удеса алкохемија код туженог (који је тада имао 23 године) била у фази елиминације и у време удеса износила је између 0,78 и 1,12 промила, што одговара граници између припитог стања и лаког пијанства, те да при овој концентрацији алкохола у крви долази до интензивнијег нарушавања функције мозга, губи се самокритичност и самоконтрола, повећава се раздражљивост, смањује се могућност запажања и координација покрета, вид слаби и касни за око 30%, а слух за око 40%. По закључку вештака, понашање туженог ББ током вожње указује на смањење психомоторне способности за управљање моторним возилом, тако да тужени није био способан за безбедно управљање моторним возилом. Оценом налаза и мишљења вештака саобраћајне струке утврђено је да је возилом марке “Опел” управљао оштећени ВВ, а возилом марке “Лада” тужени ББ, да се возило “Лада” кретало брзином од 100 km/h и поседовало кинетичку енергију која је 2,77 пута већа од кинетичке енергије коју би поседовало да се кретало брзином од 60 km/h, те да кинетичка енергија утиче директно на повређивање, као и да је возило марке “Лада” започело претицање возила марке “Опел” у тренутку када је то возило већ започело скретање у лево и налазило се на левој страни коловоза, те да способност возача возила марке “Опел” да спречи настанак незгоде у конкретном случају могла би да се испоји само под условима да се возило “Лада” није кретало брзином већом од 35 km/h, као и да алкохолисаност туженог ББ није битно мењала услове могућности спречавања настанка незгоде и не може непосредно да се доведе у везу са настанком предметне саобраћајне незгоде. Оценом налаза и мишљења вештака актуара, утврђено је да је месечна рента утврђена поравнањем између странака и да је све до 04.07.2008. године износила 14.000,00 динара када је повећана на 15.400,00 динара, као и да је у периоду од 01.01.2006. године до 03.03.2013. године тужилац оштећеном на име ренте исплатио укупно 1.297.800,00 динара.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је тужени ББ у тренутку саобраћајне незгоде био у алкохолисаном стању и то стању лаке припитости, али да не постоји узрочно-последична веза између његове алкохолисаности и саобраћајног удеса, те да је према налазу вештака саобраћајне струке настанку саобраћајне несреће искључиво допринео оштећени због чега је одбио тужбени захтев у целости, а одбио је и противтужбени захтев туженог АА, закључивши да тужени није био у заблуди приликом закључења оспорених поравнања. Међутим другостепени суд је преиначио првостепену пресуду у погледу одлуке о тужбеном захтеву оценивши да је првостепени суд извео неправилан закључак о непостојању узрочно-последичне везе између алкохолисаности туженог ББ и предметне саобраћајне незгоде, а самим тим и одговорности за штету која је том приликом наступила, због чега је усвојио тужбени захтев и обавезао тужене да тужиоцу на име регреса исплате укупно 3.744.018,00 динара, док је потврдио првостепену пресуду у делу одлуке о противтужбеном захтеву.

Имајући у виду наведено, по оцени ревизијског суда основано се ревизијом туженог АА указује да је побијаном одлуком погрешно примењено материјално право у делу којим је другостепени суд преиначио првостепену пресуду у односу на овог туженог, док се ревизијом туженог ББ неосновано указује да је побијана одлука заснована на погрешној примени материјалног права.

Врховни касациони суд не прихвата изнето становиште другостепеног суда у односу на туженог АА. Наиме, одредба члана 174. ЗОО прописује да за штету од опасне ствари одговара њен ималац, а за штету од опасне делатности одговара лице које се њоме бави. С друге стране, према члану 176. став 1. прописано је да: уместо имаоца ствари и исто као он, одговара лице којем ималац повери ствар да се њоме служи или лице које је иначе дужно да је надгледа, а није код њега на раду. Из овакве формулације назначеног става цитираног члана произилази да у случају кад постоји одговорност лица коме је ствар поверена на употребу одговара и ималац ствари, дакле постоји њихова солидарна одговорност везано за штету учињену трећим лицима јер формулација указује на чињеницу да поред имаоца ствари одговара и лице коме је ствар “поверена на употребу” или лице које је иначе дужно да је надгледа. Како је у току првостепеног поступка утврђено да је тужени ББ возило узео без знања и одобрења туженог АА, па како тужени АА туженом ББ није поверио на употребу возило, а којим је изазвана саобраћајна незгода и причињена штета трећим лицима, то по оцени Врховног касационог суда тужени АА, као ималац ствари није солидарно одговоран за насталу штету са туженим ББ.

Како је побијаном пресудом, погрешном применом материјалног права преиначена првостепена пресуда, Врховни касациони суд је на основу одредбе члана 416. став 1. ЗПП уважио ревизију туженог АА и одлучио као у ставу првом изреке.

Међутим, одлучујући о жалби тужиоца другостепени суд је правилно применио материјално право, када је преиначио првостепену пресуду и усвојио тужбени захтев у односу на туженог ББ.

Наиме, одредбом члана 4. став 1. Услова за осигурање власника односно корисника моторних и прикључних возила од одговорности за штете причињене трећим лицима је између осталог прописано да осигураник губи право из осигурања ако се возилом управља без прописане дозволе за одређену врсту возила, као и ако му је одузета возачка дозвола или му је изречена мера безбедности односно заштитна мера безбедности, или заштитна мера управљања моторним возилом, осим када управља возилом за време обуке за стицање возачке дозволе по законским прописима за такву врсту обуке (став 2), и ако је у тренутку саобраћајне незгоде под утицајем алкохола, дрога или других наркотика (став 3).

У току поступка утврђено је да је тужени ББ критичном приликом 01.08.2004. године возио без возачке дозволе, која му у том тренутку није била издата у законом прописаном поступку и од стране надлежног органа (иако је возачки испит положио 28.07.2004. године) и у алкохолисаном стању са 0,97 промила алкохола у крви, што је утврђено у кривичном поступку у коме је пресудом Општинског суда у Брусу К 152/04 од 11.04.2005. године оглашен кривим због кривичног дела тешко дело против безбедности јавног саобраћаја из члана 201. став 3. у вези члана 195. став 3. КЗ РС. Како је вештачењем од стране вештака неуропсихијатра и вештака психијатра

утврђено да је алкохемија код туженог ББ у моменту саобраћајне незгоде била између 0,78 и 1,12 промила алкохола у криви, што одговара граници између припитог стања и лаког пијанства, као и да тужени имајући у виду утврђени степен алкохолисаности у време саобраћајне незгоде није био способан за безбедно управљање моторним возилом, то је по оцени Врховног касационог суда правилан закључак другостепеног суда да су испуњени услови за губитак права из осигурања и основ за регресни захтев тужиоца. Наиме, осигуравач по одредби из члана 87. став 1. Закон о осигурању имовине и лица („Службени гласник СРЈ“ 30/96 са изменама и допунама), према трећем оштећеном лицу не може да истиче приговоре на које би имао право према свом осигуранику, а по одредби из члана 87. став 2. истог закона осигуравач према одговорном лицу има право на регрес уколико није наступила његова обавеза према условима уговора о осигурању аутоодговорности. Из овог следи да право осигуравача на регрес према одговорном лицу не настаје самом исплатом накнаде трећем оштећеном лицу, већ је потребно да његов осигураник изгуби права из уговора о осигурању одговорности. Власник возила који осигурава своју одговорност плаћа осигуравачу премију осигурања, исплатом накнаде трећем лицу, ако се осигурани случај догоди, осигуравач испуњава уговорну обавезу према свом осигуранику и због тога по одредби из члана 87. став 2. наведеног закона од одговорних лица може да регресира исплаћени износ само ако према условима уговора о осигурању осигураник изгуби право из осигурања, а што је у конкретној ситуацији случај, будући да је алкохемија код туженог ББ у моменту саобраћајне незгоде била изнад 0,5 г/кг, као и да тужени имајући у виду утврђени степен алкохолисаности у време саобраћајне незгоде није био способан за безбедно управљање моторним возилом, односно да је критичном приликом управљао возилом под утицајем алкохола, што је у узрочно-последичној вези са насталом саобраћајном незгодом, како то произилази из налаза и мишљења вештака медицинске струке, па су испуњени услови за регрес према туженом ББ. Стога је другостепени суд правилно применио материјално право када је усвојио тужбени захтев и обавезао туженог ББ да тужиоцу на име регреса исплати укупно 3.744.018,00 динара са каматом на појединачне износе ближе одређено у овом ставу изреке. Стога су неосновани наводи ревизије туженог ББ да тужилац нема право регреса према туженом јер је тужени у време незгоде стекао право на управљање моторним возилом, те да присуство алкохола није у узрочној вези са настанком саобраћајне незгоде, па стога није искључен ризик од одговорности за предметну штету тужиоца према условима осигурања.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка у односу на туженог ББ, јер је донета применом одредби члана 153. Закона о парничном поступку.

Имајући у виду напред наведено, Врховни касациони суд је применом члана 414. став 1. ЗПП и одлучио као у ставу другом изреке.

Овај суд је имао у виду да је у другостепеној пресуди очигледном грешком у куцању наведен датум почетка тока камате на досуђених 1.360.725,00 динара, али налази да исто није од утицаја на другачију одлуку будући да се грешке у именима и бројевима, као и друге очигледне грешке у писању и рачунању могу исправити у свако доба.

**Председник већа-судија
Весна Поповић,с.р.**

**За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић**